

İNSANLIĞI GÜÇLÜ KILACAK BÜTÜNCÜL BİR MODEL

Birçok siyasetçi toplumu yön, değerler, ve kullandıkları kelimelerle birleştirmek yerine, kutuplaştırıyor. Belli bir oy oranını yakalamayı güvence altına alabilmek için milliyetçi, dini duygular gibi tahrik edip, tetiklemeyi kolaylaştıran diğer kavramları vurguluyorlar. Aslında bu süreç, yüzyıllardır kullanılagelen ve şiddet barındıran bir kısır döngünün özeti. Bu makalenin yazarı, çalışmasında herkesi birleştirebilecek yön, değerler, ve dili bir araya getiren bütüncül bir model sunuyor. Yazara göre bu model çerçevesinde inşa edilen deneyimler insanlığı güçlü kılabilir; güçlü kılınan insanlık önyargıları besleyen sistemleri zamanla yok edip, insanlığı iyileştirecek olumlu döngüler başlatabilir.

D. Hakan Habip*

TURKISH POLICY
QUARTERLY

Summer 2015

* D. Hakan Habip kar amacı gütmeyen, kamu yararı için çalışan bir sivil toplum örgütü olan Bilim Kahramanları Derneği'nin Yönetim Kurulu Başkanı'dır.

Devir hepimizi birleştiren şeyleri kucaklamanın ve hepimizi güçlü kılan şeyleri yüceltmenin, kutlamanın devri. Devir herkesi aynı anda birleştiren ve güçlü kılan bütüncül modelleri hayal etmenin devri. Tesadüfen bir “model” ile karşılaştım. Bu makalede bu modeli, modelin nasıl evrildiğinin hikâyesini, ve o zamandan beri yürümeyi tercih ettiğim yolu paylaşıyorum. Modelin konusu, insanlığın yeniden inşa edilmesi.

20 Temmuz 2015 tarihinde, Suruç'ta 32 genç intihar saldırısı sonucunda yaşamlarını yitirdi ve yüzden fazlası da yaralandı. Bu gençler, diğer çabaların yanı sıra, Kobani'de yaşayanlarla dayanışma göstermek, meyve ağaçları dikmek, hastane inşa etmek için oraya gitmeye hazırlanıyorlardı. Kanımca bu gençler ırkımızın en özenilecek duygularını temsil ediyorlardı.

Suruç'ta yaşanan bu acının failleri insanlığı esaret altına almak isteyenler, bu acıyı yaşayanlar da insanlığı güçlü kılmayı amaçlayan kişilerdi. Empati kurmak ve her kimliğe eşit mesafede durmak güçlü kılmaya yönelik çabaların en bariz araçları. Öte yandan, esaret altına almak için kullanılan en yaygın araç ise korku. Korku yüzyıllardır kullanılmakta ve kullanımını yalnızca bu bölgeye atfetmek mümkün değil. İnsanlık tarihine tutulacak bir ayna, korkuyu kullanarak önyargıları besleyen siyasal yaklaşımları, korkuyu alet eden medyadaki taraflı söylemleri, korkuyla güdümlenen çarpık eğitim içeriğinin siyasi irade tarafından nasıl daha fazla oy alabilmek için kullanıldığını gösterecektir. Dolayısıyla Suruç'ta yaşananlar, korkutanlar ve güçlü kılanların arasındaki insanlığın ruhu için verilmekte olan yüzyıllardır süregelen bir mücadelenin bir parçası olarak görülebilir.

Artan şiddet, iktisadi ve iklim-ekoloji alanlarındaki çoklu sorunlar, ve dünya ülkelerinin karşılaştıkları siyasi liderlik sorunları göz önünde bulundurulduğunda, kusursuz bir fırtınanın yaklaşmakta olduğu söylenebilir. İnsanlık, bu sorunların hepsiyi aynı anda yüzleşmek zorunda kalırsa, kitlesel göçler ve yıkıcı çatışmalar ortaya çıkabilir. Böylesi bir şok sonrasında ise bugün tanıdığımız medeniyeti tekrar inşa etmek kuşaklar alabilir.

Karşı karşıya olduğumuz sorunların büyüklüğü ve bireylerin çözüm arayışını internet hızıyla biraraya getirsek, bu arayış, kitlesel farkındalık düzeyinin hızla artmasını ve çok sayıda insanın aynı anda, aynı yöne doğru harekete geçmesini sağlayabilir. Bu konuda umutluyum. 2004 yılından itibaren gençlere yönelik bilimsel etkinlikler düzenlenmesine destek veriyorum. Etkinlikler sırasında binlerce gencin içlerinde yaşadıkları toplumların yaşam kalitesini artırmak için çabaladıklarını gözlemledim.

Bu gençleri görmek bile herkese umut veriyor.

İşte bu umut bana bu makaleyi yazma konusunda ilham verdi. Özetle ifade edecek olursam, önerdiğim modelin üç unsuru var: herkes için bir yön, bir dizi “evrensel” diye algıladığım değer, ve tercih edilecek bir dil (“daha az” ve “daha fazla” vurgulanacak bir dizi kelime ve kavram.)

Pek tabii başka modeller de olabilir. Ancak bırakın işe yarayanını, bütüncül bir yaklaşım sunan herhangi bir modelin farkında değilim. Bunu söylerken neyin işe yaramadığının farkındayım. İnsanlık ırkını asla milliyetçilik veya din eksenlerinde birleştiremeyeceğiz. Jiddu Krishnamurti’den yapacağım bir alıntı benim de inancımı özetliyor: “Kendinizi Hintli, Müslüman, Hristiyan, veya Avrupalı, veya başka bir şey olarak tanımladığınızda, karşınızdakine şiddet uyguluyorsunuz.”¹ Her türlü kimlik beyanı hem dayatılan bir kavram ve hem de bünyesinde çelişki ve çatışmalarının tohumlarını barındırıyor. Bir kimliğe sahip olanları tanımladığımız anda, kendi ellerimizle o kimliğin tamamlayıcısını, “öteki” olanını, yani bu kimlikten olmayanları da tanımlıyoruz. Birleştirici olacağı varsayılan bir kavram nasıl olur daha tanım aşamasında ayrıştırıyor? Hepimizi birleştirebilecek başka bir kavramı kullanmayı tercih etmemiz gerekmez mi?

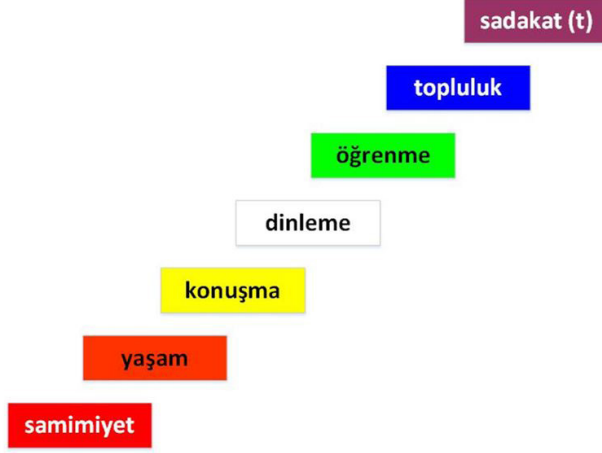
Yön

Bilişim sektöründe yaklaşık altı yıllık bir deneyimin ardından 2000 yılında daha iyi bir ISP (internet hizmet sağlayıcısı) iş planı geliştirmek üzere bir projeye başladım. Diğer işlerde olduğu gibi, ISP’nin de mali değeri ona sadık olan paydaşların varlığı ölçüsünde oluyor. Bu nedenden ötürü, daha iyi bir iş planı geliştirmek esasında sadık bir topluluk inşa etmek için bir yöntem geliştirmek anlamına geliyordu. Bilişim sektörü odaklanmayı sever. Ben de bu yüzden “sadık bir topluluğu inşa etmek” eşittir “değer üretmek” (iki kelime) ve değer üretmek eşittir “üretmek” (tek kelime) dedim. İş planımın tek kelimeli hedefi “üretim” oldu. Bu kavramın, yaşamda, kişi, aile, şirket, ülke ya da ırk gibi her büyüklükteki sosyal organizma için anlamlı olabileceğine inandım. Bu “yön” hepimizi birleştirebilir.

Değerler

Bir sonraki aşamada ise sadık topluluklar nasıl oluşturulabilir sorusunu sordum. Eğer en son adım sadakat olacaksa, ondan sonraki adımlar ve ilk adım ne olmalıydı? Birkaç ay içinde aşağıdaki merdiven ortaya çıktı:

¹ Jiddu Krishnamurti ve Mary Lutyens (derleyen.), *Freedom from the Known* (San Francisco: Harper, 10 Mart 2009).

Bu merdivenin doğrulamasını şu şekilde yapıyorum: bir çift arasındaki samimiyet sayesinde bir yaşam ortaya çıkıyor; yaşam konuşur (verir), dinler (alır), öğrenir, öğrenirken bir topluluk oluşturur, ve topluluğa sadık kalarak değer üretir, veya kısaca üretir.

Bu noktada bir kez daha bu kavramların her boy sosyal organizma için anlamlı olabileceğinin farkındaydım. Üstelik farkına vardığım şey yalnızca bundan ibaret değildi. Merdiven, tüm ilişki biçimleri için bir ara yüz gibi görünüyordu. Bu merdiveni “evrensel değerler” kümesi olarak görüyorum. Bu yaklaşımı özgün kılan şey, merdivenin basamaklarını takip ettiğinizde “yön”e ulaşmanız yani “üretmeniz.” En gurur duyduğunuz eylemlerinizi bu değerleri kullanarak doğrulayın; bu basamakların hepsini kullanmış olduğunuzu fark ederseniz, şaşırmayın. Hem yönü, hem de değerleri yüzlerce kişiyle yüz yüze yaptığım görüşmelerde doğrulamak için çalıştım. Bu kişilerin tamamı, bu yaklaşımda anlam buldular.

Dil

Yön, değerler ve iş planı üzerine çalışırken eğitim konulu bir konferansa katıldım. Siyasetçi, eski Kültür ve Turizm Bakanı ve çok sayıda yapıcı fikrin sahibi olan Tınaz Titiz, konuşmasında eğitimde kullanılan kelimelerin seçimini sorguluyordu. “Eğitim” kelimesinin Latincedeki “educare” kelimesinden geldiğini açıkladı ki bu da “dik durmaya yardımcı olan” anlamına geliyordu. Türkçedeki eğitim kelimesinin kökeni ise “düz olan bir şeyi eğik duruma getirmek” anlamına gelen “eğmek” fiilinden geliyor. Tınaz Titiz, kullanılan kelimenin yukarıdan-aşağıya olan doğasını

sorguluyordu. Türkiye’deki kitlelerin teslimiyetçiliğini sorgulamışımıdır. Toplum olarak teslimiyetçiliğimizin önemli bir sebebinin öğrenim eylemi için kullandığımız kelime olduğunu düşünüyorum. Hepimiz okulun daha ilk günlerinden otorite olarak algıladığımız bir iradenin önünde diz çökmeyi öğreniyoruz. Burada sizlere Ralph Waldo Emerson’dan bir alıntıyı hatırlatmak isterim:

*Düşüncelerinize dikkat edin; sözcüklerinize dönüşür
Sözcüklerinize dikkat edin; davranışlarınıza dönüşür
Davranışlarınıza dikkat edin; alışkanlıklarınıza dönüşür
Alışkanlıklarınıza dikkat edin; karakterinize dönüşür
Karakterinize dikkat edin; kaderinize dönüşür*

Bugün kullanmayı seçtiğimiz kelime ve kavramlar insanlığın geleceğini şekillendiriyor olabilir mi? Birçok kişi böyle olduğuna inanıyor. Sadık toplulukların inşa edilmesinde kullanılan kavramların seçimine baktığımda, gündelik yaşamda kullandığımız kelime ve kavramların seçimini de sorgulamaya başladım. Daha sonra da “birleştiren ve güçlü kılan” kavramlara pozitif ayrımcılık, “ayrıştıran ve esaret altına alan” kavramlara da negatif ayrımcılık uygulamaya başladım. Aşağıda yıllar içinde topladığım kelime ve kavramları içeren bir tabloya yer veriyorum.

Daha az vurgulayın	Daha çok vurgulayın	Neden?
Y u k a r ı d a n - a ş a ğ ı	Aşağıdan-yukarı	Yukarıdan-aşağı yaklaşımlar inisiyatif ve anlamı azaltıyor; anlamın kaybolması aslında üstü örtülü bir esaret.
Hiyerarşik örgütler	Yatay örgütler	Yatay örgütler daha iyi dinliyor; büyük bir kısmı daha hızlı öğrenip, daha süratli tepki veriyor. İnternet sayesinde çok sayıda hiyerarşik örgütlenme artık yerini yatay olanlara bırakıyor.
Bilgi	Fikir	Bilgi kelimesi, sahip olan ve sahip olmayana dayalı bir hiyerarşiyi doğurup, inisiyatif azaltıyor. Fikir sözcüğü ise yaş, toplumsal cinsiyet, eğitim, alt yapı, vs. gibi unsurlardan bağımsız olarak herkesi birleştiriyor.
Ben, benim	Biz, bizim	Biz ve bizim kelimeleri topluluk kavramına vurgu yaparak e egoya yapılan vurguyu azaltıyor.
Eğitim	Öğrenim	Eğitim yukarıdan-aşağı iken; öğrenim aşağıdan-yukarıya.
Sahip olma	Paylaşım	Sahip olma, fiziksel ve zihinsel duvarlar örüyor; paylaşım ise dayanışma hissini besliyor.
Rekabet	Birlikte çözüme	Rekabet, ego ve duvarların oluşmasına sebep oluyor; kazananın sayısı gerçekte az, kaybedenin ise yüksek. Birlikte çözüme dayanışma hissini besliyor.
Kader	İrade ve sorumluluk	Kader kavramı çoğunlukla insanları esaret altına almak için kullanılıyor; irade ve sorumluluk kavramları ise insanlığı güçlü kılıyor.

Zor kullanarak ele geçirme	İyi niyet ve karşılıklı güvenle inşa etme	Tarih derslerinde kullanılan kitapların çoğu fetihlere yönelik övgülerle dolu; iyi niyet ve karşılıklı güvenle inşa edilen örnekler ise nadiren yer veriliyor.
Sonuç	Süreç	Sonuca yapılan vurgu çoğu zaman bu sonuca ulaşmak için her yolun mubah görülmesine göz yumuyor; dolayısıyla vurgulanması gereken kavram süreç.
Yaratıcılık	Deneme-yanılma ve sebat etmek	Çoğu insan yaratıcılığı az sayıda insanın yapabileceği anlık bir eylem olarak yorumluyor. Ancak, mesela Thomas Edison yaratıcı değildi; o, başarıya yılmadan deneyip, yanılarak ulaştı. Dolayısıyla vurgulanması gereken şey sebat etmektir.
Durağan bir hal olarak kültür	Eylem olarak kültür	Dünyadaki siyasetçiler, eğitim sistemleri ve medya kültür kelimesini durağan bir hal olarak kullanıyorlar; ve bu durağan hal de çoğu zaman bir etnisite veya bir din. Ancak, kültür kelimesi Fransızcadaki “cultiver” kelimesinden “yetiştirmek” fiilinden gelir; yani aslında bir eylemdir. Etnik veya dinsel kimlik çoğunlukla bir tesadüftür. İnsanlık olarak, birbirini kucaklama iradesiyle anlamlı çözümler üretmek yerine, tesadüflerin sonucu olan kimliğimizden kaynaklanan şiddetli çatışmalarla yüz yüzeyiz.
Birleştiren bir kavram olarak kimlik	Birleştiren bir kavram olarak bilimsel çalışma	Siyasetçiler, birleştiren bir kavram olarak bilimsel eylemi nadiren kullanırlar. Örneğin Ebola hastalığını tedavi eden bir aşığı giden süreç herkesi birleştirebilir. Öte yanda siyasetçi için kimliği birleştirici kavram olarak kullanmak daha az maliyetli ama kuşkusuz daha ayırıştırıcı bir yaklaşımdır.
Bireysellik	Topluluk	Hollywood bizlere bireyselliğin ne denli önemli olduğunu öğretti. İnternet ise anlamı topluluklarda bulduğumuzu hatırlatıyor.
Ö z e t : Anlamın yokluğu	Özet: Anlamın varlığı	Anlamın olmadığı yerde seçimlerimiz bizi esaret altına alıyor.

Bu tabloda yer verilen kavramlara dair basit bir farkındalık bile her birimizi güçlü kılacaktır. Bu kelime ve kavramlar yön ve değerlerle bir araya geldiklerinde, herhangi bir siyasetçinin, gazetecinin ya da eğitim içeriğinin gerçek amacını tespit edip, bunu süzecek bütüncül bir model oluştururlar.

Bu modeli yaygınlaştırmak için 2000 yılında “İnternet Vadisi” adlı bir proje yazdım. Bu proje, yüksek düzeyde bilişim okur-yazarlığı olan gençler yetiştirmek suretiyle Türkiye’yi daha zengin, daha üretken kılacak bir yolu tanımlıyordu. Projenin giriş cümlesi de şuydu: “İnternet Vadisi, dünyayı daha iyi bir yer yapmanın Türkiye’den başlayan yoludur.” Bu proje üzerine çalışmam, dört sene sonra gençlere yönelik FIRST LEGO League (FLL) adında heyecan verici bilimsel bir turnuva platformuyla tanışmama vesile oldu. FLL, insanlığı olumlu bir biçimde dönüştürebilecek bir deneyimin örneklerinden birini teşkil ediyor. Aşağıda FLL’e nasıl dâhil olduğumuzu anlatıp, FLL’ye katılımın etkilerine dair örneklere kısaca değineceğim.

Deneyim

Kızımız 2002 senesinde dünyaya geldi. Diğer anneler gibi eşim de kızımızla kaliteli zaman geçirmeyi arzuluyordu. Bir meslektaşıyla birlikte çocuklar için okul sonrası etkinlik merkezi kurmaya karar verdiler. İlk günden itibaren bu merkezde sunulan öğrenim içeriğine fen, teknoloji, bilimsel deneyler, stop-motion tekniğiyle film çekimi, ve robotik dâhil edildi. Aslında bu çalışmalara “yapım aşamasında olan İnternet Vadisi” de diyebilirsiniz. Merkezin mali getirisi hiçbir zaman yeterli olmadı ve birkaç yıl sonra da merkezi kapattık. Ancak bu macera sayesinde de FLL ile tanıştık.

Her yıl iki üç ay süren FLL sezonu boyunca yaşları 9-16 arasında değişen ve her biri 10 kadar öğrenciden oluşan ekipler yetişkin bir takım koçunun gözetiminde okulda çalışırlar. İki buçuk dakika içinde belli mekanik görevleri yapabilecek modüler, otonom bir robot tasarlayıp, programlarlar. Her sezonun temasına göre yakın çevreleriyle ilgili olan bir sorun belirleyip, bu konu hakkında beyin fırtınası yaparlar. Daha sonra, araştırma ve uzmanlarla görüşmeler sonrası özgün çözüm önerileri geliştirip, ve çözümlerini anlatan beş dakikalık teatral sunumlar hazırlarlar. FLL’in değerleri modeldeki değerlere benziyor: örneğin “sadık toplulukların inşası” yerine “takım çalışması” teşvik ediliyor. Her takım önce yerel turnuvalara katılıyor ve gösterdiği başarıya bağlı olarak da ulusal ve daha sonra da uluslararası düzeydeki turnuvalara katılmaya devam edebiliyor. FLL deneyiminin İnternet Vadisi’ni kurabileceğinin ve çocukların bu bütüncül modeli yaşamalarına olanak verebileceğinin hissettim.

FLL’nin Türkiye’deki ortağı olduk. Diğer gönüllülerle birlikte Bilim Kahramanları Derneği (BKD) isimli kar amacı gütmeyen bir örgüt kurduk. BKD’nin amaçları arasında bilimi toplumunun odak noktası kılmak, çocuk ve gençleri erken yaşta temel bilimlere yönlendirmek, ve genç bilim insanlarını teşvik etmek yer alıyor. Tamamlanmış olan 11 turnuva dönemi boyunca FLL Türkiye’de toplamda 35 şehirden 9.000 genç öğrenciye ulaştı. Türk takımları FLL’nin uluslararası bacağına büyük başarılar gösterdi ve toplamda 21 ödül aldılar. Bazı katılımcılar ABD’nin en iyi üniversitelerinden tam burs aldılar. Her yıl patent başvuruları yapıyor. Destekçiler sayesinde, her yıl ekonomik olarak dezavantajlı devlet okulu takım katılımı artıyor.

Ebeveynler ve öğretmenlerle uluslararası düzeyde ve Türkiye’de yapılan akademik çalışma ve birebir sohbetlerin çıktıklarına göre FLL katılımcıları aşağıda yer verilen değişimleri yaşadılar:

- İnce motor becerileri düzeyinde artış
- Yüksek özgüven
- Başkalarına duyulan güvende artış

- Artan dinleme ve kendini ifade etme becerileri
- Artan sunum ve zaman yönetimi becerileri
- Okula devamda artış
- Tüm derslerde yaşanan daha yüksek başarı düzeyleri
- Yükseköğretime devam etme ve FeTeMM (Fen, Teknoloji, Mühendislik, Matematik) konularında kariyer yapmaya yönelik artan ilgi
- Artan takım çalışması becerileri
- Gönüllülüğe yönelik ve toplumun sorunlarına yönelik artan ilgi

Her turnuva ebeveynleri, öğretmenleri ve ziyaretçileri umutla dolduran yüksek enerjili, festival gibi bir ortam oluyor. FLL deneyimi çocukları güçlü kılınmış gençlere dönüştürdü; ancak katılımın etkisi bununla sınırlı kalmadı.

Toplumun çeşitli tabakaları arasında güvenin inşa edilmesi: Duyarlı bir kurumun BKD'ye yaptığı bağış sayesinde, derneğimiz Mayıs 2014 Soma'daki üzücü maden kazasında doğrudan veya dolaylı olarak etkilenmiş 150 kadar çocuğa ulaştı. Bu çocukların FLL'ye katılımları yaşamış oldukları travma ile baş etme kapasitelerinin artmasına yardımcı oldu. Süreç yaklaşık olarak altı ay kadar sürdü. Yerel yönetimler, özel sektör ve BKD bu süreçte önemli roller oynadılar. Bugün aktörlerin tümü ortaya çıkan değerın takım çalışması sayesinde olduğunun farkında.

Artan dayanışma duygusu: Her bir turnuvada yaklaşık 100 gönüllü 200-300 kadar katılımcıya destek oluyor. Bu dayanışma duygusunu artırıp, katılımcılara yaşamlarının ilerleyen dönemlerinde sosyal konularda gönüllü olma ilhamı veriyor.

Kartopu etkisi: Turnuvalarımıza üç yıl katılmış bir öğrenci, henüz 14 yaşındayken devlet okulundan bir takıma koç olmaya karar verdi. Devlet okullarında koçluk yaparak destek olduğu öğrenciler de belki günün birinde onun gibi takım çalıştırmak için gönüllü olup, döngüyü devam ettirecekler.

Bölgesel barışın teşvik edilmesi: APOS (A Piece of Science - Bir Parça Bilim) isimli proje bölgesel barışın teşvik edilmesine yardımcı olmak amacını taşıyor. Bu proje, tasarımı itibariyle 2016 yılının ortalarında gerçekleştirilmesi planlanan ve İngilizce düzenlenecek, her yıl yapılması düşünülen, yalnızca davetle katılımın mümkün olduğu bir FLL turnuvası. Davet edilen ülkeler arasındaki ilk grup Türkiye'nin komşuları olacak ve davetli ülke listesi yıldan yıla Balkanlar, Kafkasya ve Orta Doğu'yu kapsayacak şekilde genişletilecek. APOS'un, zamanla, katılan devletlerin görünen politikalarından daha etkili bir biçimde beyin ve yürekleri kazanması mümkün. Proje ilk olarak katılımcılara ve onların ebeveynlerine güven aşılacak için, daha sonra da kamuoyunu olumlu yönde etkilemek için kullanılacak. Kamu-

oyunun talep ettiği bir projeye, zamanla siyasetçi ve politikaların de yaklaşacağını düşünüyorum.

Modeli ve yürüdüğüm yolu kısaca paylaştım. Model ve yol birbirini tamamlıyor ve besliyor. Benzer yaklaşımlar da kitlelerin güçlü kılınmasında kullanılabilir. Güçlü kılınan insanlar da bölgemizi aşağıdan yukarı olumlu şekilde değiştirebilirler.

Bu veya benzeri modellerin uygulanması bugünkü kuşakların birbirine duyarlılık gösterebilen, küresel yurttaşlar olarak yetişmelerine yardımcı olur. Çocuklarımız bu sayede yakın bir zamanda karşılaşabilecekleri insani krizlerle daha iyi bir şekilde baş edebilirler. Günümüzde çok sayıda insan birçok soruya aynı anda yanıt verebilecek tutarlı ve bütüncül model arayışı içinde. Yaşanan şiddet ve kaygı seviyeleri yükseldikçe, bu arayış daha da çılgınca oluyor.

Modelin kullanımı:

- Her birimizin ve ırkımızın yönünü netleştirecek
 - Eğitim sistemleri üzerindeki ideolojik baskıları azaltacak
 - Eğitim ve öğrenim içeriğinin yönünü netleştirecek
 - Tüm etkileşimlerin kalitesini artıracak ve güven düzeyini geliştirecek
 - Hesap verebilirlik, liyakata dayalı yönetim, kuvvetler ayrılığının yerleştiği, sürdürülebilir, ve şeffaf bir yönetim yöntemine olanak verecek
 - Mezhepçiliği, önyargıları, şiddeti, acıyı ve yolsuzluğu azaltacak
 - Esaret altına almada kullanılan çok sayıda aracı etkisiz kılacak
 - Anayasaları basitleştirip geliştirecek
 - Toplumdaki güçleri- hükümet, medya, topluluklar, ve STK'lar- dengeleyecek
 - “Demokrasi” kelimesine anlam katacak,
- ve son olarak da, insanlığı kendi kendine sebep olduğu yaraları iyileştirecek olumlu bir değişim döngüsü başlatacaktır.

Eğer yeterli sayıda duyarlı topluluk bu modeli benimserse, zamanla model siyasetçiler için de çekici hale gelecektir. Eğer siyasette karar verici konumundaki bir kişi bile bu modeli kullanırsa, ülkesinin geleceği daha parlak olacaktır. Eğer dünya çapında onlarca ve hatta yüzlerce siyasette karar verici konumundaki kişi bu modeli kullanırlarsa, insanlık büyük olasılıkla, zaman içinde kendisiyle, doğayla ve mevcut varlığının çok sayıda sorunuyla barışacaktır.